

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Pastorum Sive Instructio Practica Neoparochorum

Dirckinck, Johann

Treviris, 1702

Caput. 12. De Timore Domini, Pastoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51873)

2. In omnibus laboribus, & certaminibus, *Galeam salutis* assumat. 3. In omnibus quæ sibi suisque necessaria & utilia ad salutem autumat, tanquam creatura Dei, tanquam homo, christianus, servus, amicus, & ovis Christi, singularem fiduciam concipiat: Hæc mirificè eum excitabit, juvabit, exhilarabit: & constituet inter *spe gaudentes* Rom. 12. efficietque ut à Deo finem, id est beatitudinem æternam, & media salutis, id est sustentationem, remissionem peccatorum, extinctionem vitiorum, mortificationem passionum, adeptionem virtutum, victoriam tentationum, intimam cum Deo familiaritatem, perfectionem sacerdotalem, integramque muneris pastoralis adimpletionem feliciter adipiscatur: nam *spes non confundit*. Rom. 5. 5.

C A P U T XII.

De timore Domini

CUM Spiritus S. per os Davidis,
ad discendum timorem Domini
omnes

omnes invitet, *Venite Filii, audite me, timorem Domini docebo vos.* Psal. 33. Doctrinam ejus, tanquam unicè necessariam, tum Pastoribus, tum eorundem omnibus, studiosè auscultemus.

I. igitur, quid est Timor Domini? Respondet idem Vates regius: *Initium Sapientiae, Timor Domini.* Psal. 110. scilicet Sapientiae practicae, quae mores cujusque dirigit, juxta normam divinae Legis, honestatis, & virtutis. Est quoque initium justitiae, & perfectionis. Tertulliano & D. Thomae 2. 2. q. 19. a. 7. est *fundamentum Salutis.* S. Bernardo ferm. de 7. donis, est *custos virtutum.* Sicut, inquit, *securitas vel desidia mater est omnium delictorum; sic Timor Domini radix est & custos omnium virtutum.* Propriè autem Timor Domini est *virtus, quâ quis Deum timet offendere; ne vel incurrat poenam, vel amittat gloriam, vel in Creatoris labatur offensam.*

II. Quotuplex est Timor Domini? Triplex, servilis, initialis & filialis. I. Timor *servilis* est, quo quis timet Deum

um

um offendere, formidine pœnæ, ab eo infligendæ; de quo idem Vates coronatus: *Confige timore tuo carnes meas; à judiciis enim tuis timui.* Psal. 118. Atque ad hunc Timor mercenarius reducitur; quo quis spe præmii aut mercedis, à Deo promissæ, ab offensa Dei abstinere: *Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas in æternum, propter retributionem.* Psal. 118.

2. Est Timor *initialis*, priore perfectior, qui quasi duos habet oculos; unum quo respicit pœnam, alterum quo intuetur offensam & culpam; ut ait S. Laurentius Justinianus. *Servili timori,* inquit S. Bernardus serm. 4. ad Sor. *Succedit initialis, quando homo incipit facere bonum, propter dilectionem Dei, quod antea faciebat, propter timorem inferni.* Et hic Timor ex mente D. Thomæ l. c. non est servorum, nec mercenariorum, sed Filiorum incipientium & non perfectorum, quos paternus amor à culpa non revocat, nisi timor aliquis intercedat. 3. Est *timor filialis*, timor castus, &

& perfectus, quo quis timet offensam Dei, ex amore, ne displiceat, optimo Parenti: quemadmodum, ut exponit Cassianus coll 11. c. 13. Filius indulgentissimum Patrem, Frater Fratrem, amicus amicum, Conjugem Coniugem sollicito reveretur affectu. Hic autem est Timor Sanctorum: *Timete Dominum omnes Sancti eius.* Psal. 32. Et Timor reverentialis, qui perseverabit in Patria, quoad actum reverendi Deum, ut docet D. Thomas. 2. 2. q. 19. a. 11. Non verò quoad actum timendi separationem à Deo, qui à securitate æternæ Beatitudinis excluditur. *Timor Domini sanctus permanens in seculum seculi* Psal. 18.

III. Nosse & in prumptu habere decet Neoparochum motiva & incentiva Timoris Domini. quibus consideratis seipsum & populo propositis, eum à peccatis, velut froeno retrahat: quod inter millena peccandi pericula constitutis, summè est necessarium. Suggesterit eiusmodi considerationes S.

Lau-

Laurentius Justinianus in Ligno vitæ
c. 5. de Timore. S. Bernardus & alii SS.
Patres atque Ascetæ.

1. Est consideratio mortis certæ & incertæ; in qua angent præterita, angent præsentia, angent & terrebunt futura; quæ omnes mundi honores, carnis voluptates, atque divitias amaras reddent: In morte enim omnia relinquenda & fortassis brevi. *Stulte hæc nō te reperent à te animam tuam, & quæ parasti cuius erunt? Lu. 12. mille via lethi: ergo semper pave & cave, ac nunquã in peccato lethali obdormisce.*

2. Consideratio iudicii extremi, de quo Sophonias c. 1. *Dies illa, dies iræ, dies tribulationis & angustia, dies calamitatis & miserie, dies tenebrarum & caliginis, dies nebula & turbinis, dies tubæ & clangoris. Ubi omnia terribilia & horrore plenissima: terribilia signa, terribilis ignis sævitia, terribilis comparitio, hædorum separatio, delictorum examinatio, sententiæ pronuntiatio, & executio. ô quanta angustia! superius*

rius erit iratus iudex, inferius horrendum inferni chaos, à dextris peccata accusantia; à sinistris infinita dæmonia, trahentia ad supplicia: intus conscientia urens, foris mundus ardens. Et quò miser peccator fugiet? latere erit impossibile; apparere intolerabile. ò quis non horreat!

3. Consideratio Inferni, qui est verè terribilium omnium terribilissimum. In quo ignis inextinguibilis, vermis imortalis, fator intolerabilis, fames & sitis inexplicabilis, tenebræ palpabiles, socii terribiles, flagella cadentium, horrenda visio dæmonum, confusio peccatorum, desperatio omnium bonorum: & quod omnium formidabilissimum est, æternitas omnium tormentorum, *O regio dura & gravis! regio extimescenda! regio fugienda! terra oblivionis, terra afflictionis, terra miseriarum, in qua nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat! Totus tremo, atque horreo, ad memoriam istius regionis & concussa sunt omnia ossa mea.* Exclamat meritò S. Bernardus

Bernardus

Bernardus setm. de 5. region. & quis san-
na mentis non, vel ob peccata aliena?

4 Consideratio passionis Filii Dei
innocentis, ostendit, quantum jure ti-
meat scelerum reus ob propria: ex qua-
litate remedii cognoscitur vehemen-
tia languoris: cogita sputa, alapas, fla-
gella, spinas, mortem & crucem. fusus
est cruor medici & factus est medica-
mentum phreneticis: agnosce quàm gra-
via sint vulnera, propter quæ necesse
fuit Dominum Jesum vulnerari. *Si in
viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?*
Si hæc in filio, quid in mancipio? si hæc
in dilecto & morigero, quid in refre-
ctario, & toties rebellis?

5. Consideratio propriorum pecca-
torum. Si tantum timet, criminofus,
qui scit se reum unius criminis, cum
stat in conspectu, terreni Principis,
quantum timere debet conscius pluri-
morum delictorum, de examine Regis
æterni? Et si tantâ curâ pertimescitur
judicium pulveris; quantâ diligentia
cogitandum, quantâ sollicitudine
formi

formidandum iudicium tantæ majestatis?

6. Consideratio peccatorum alienorum: tanta enim hominum instabilitas, tanta facilitas, pereundi corpore & spiritu, quem non terrore completat? Certè nimium præceps est, qui transire contendit, ubi conspexit aliū cecidisse: vehementer efficiens est, cui non incutitur timor de alieno casu. Viri Sancti sibi non fidunt, iusti tremunt, miracula patrantes quandoq̄ corruunt. Aspice Religiosum illum, qui nudo pede prunas ardentes calcaverat, & turpiter cecidit. Intuere Heronem, qui quinquaginta annis sanctè transactis, foedè periit. Attende Jacobum eremicolam, paralyticos curantem, energumenos liberantem, aliisque signis fulgentem; miserè tamen præcipitatum; licet scelus, decennis poenitentia rigore, continuo que lacrymarum imbre, in sepulchro degens, eluerit. Ribad. p. 2. 28. Jan Vide Justinum ecstases & raptus passum & ex pia lectione toto

to corpore in aëra elevatum: qui tamen unico Eugenii IV. Pontificis alloquio, vanè fuit elatus, & ut ei S. Joan. Capistranus ingemiscens objecit, angelus accessit, diabolus recessit, & demum miserimè decessit. Wadingus in Chron. ad Annum 1445. Et tu non timebis, vix locato vitæ timorata fundamento? *Quid ergo facient tabulae si tremunt columnae? aut quomodo virgula stabunt immobilia, si hujus pavoris turbinè etiam cedri quatuntur?* S. Greg. L. 24. c. 7.

7. Consideratio propria fragilitatis, mutabilitatis, & ad omne malum pronitatis, quem non timore concutiat? quàm levis tentationis ventus te, ut folium, agitat? Unus intuitus, te ut Davidem, vel Samsonem, sternit: res vel levissima turbat: musca ad impatientiam trahit? millies cadis, millies resurgis; millies proponis, millies rescindis; millies confiteris, & millies recidis. Ô inconstantia! Verè igitur, verè nulla est sanctitas, si manum tuam Domine subtrahas: nulla juvat fortitudo si con-

servare desinas: nulla prodest sapientia, si gubernare desistas: nulla secunda est castitas, si eam non protegas: nulla propria prodest custodia, si non adsit tua vigilantia! nam relictis mergimur & perimus. Tho. Kép. L. 3. c. 14. Et non metuemus?

8. Consideratio misericordiae Dei, quam nobis exhibet in praesenti, indicium est magnitudinis justitiae, quam exhibebit in futuro: leuto enim gradu ad vindictam sui, divina procedit ira: at tarditatem supplicii, gravitate compensat. Altissimus enim patiens est redditor Eccl. 5. Patiens redditor dicitur, quia quos diu, ut convertantur, tolerat, non conversos durius clamat: & quanto diutius expectat, ut emendantur, tanto gravius judicabit & plectet, si non corrigantur. Cogita innumeros, igne, aqua, fulmine, veneno, gladio, ruina, glande plumbea improvisè interceptos, aeternisque suppliciis addictos & nisi vitam malam emendes, similia reformides.

9. Consideratio justitiae divinae ;
quem

quem non percellat? Si enim Angelis peccantibus Deus non pepercit, sed rudentibus Inferni detractos, in Tartarum tradidit cruciandos, & in iudicium magni Dei, aeternis vinculis sub caligine reser-
vavit: quanto magis qui habitant domos luteas, & terrenum habent fundamen-
tum, consummentur velut atinea? 2. Petri
2. Cogita mundi universi cataclysmū, cogita sulphureum Sodomæ & Go-
morrhæ incendium, cogita expulsum Paradiso Protoplastum: cogita hor-
rendum sexcentorum aliorum suppli-
cium, & expavesce.

10. Consideratio Omnipotentia divina: Timet homo, hominem fragi-
lem, & non timebit omnipotentem? Timet mortalem sibi iratum, & im-
mortalem omnium Monarcham non formidabit? Cui resistere nemo potest, quemque nullus potest effagere; Ego, inquit occidam, ego vivere faciam; per-
cutiam & ego sanabo; & non est qui de manu mea possit eruere. Levabo in cœlū
manū meā, & dicā: vivo ego in aeternū
Deut.

Deut. 31. *Ultionem capiam, & non resistet mihi homo.* Isaia c. 47. *Et quis non timebit te Rex Gentium?*

11. Consideratio Sapientia divina, Si incredibilis temeritas est Rege ipso praesente & spectante, rebellionem machinari; quae erit audacia, quae impudentia, idem facere, Deo omnia clare intente, cui nihil potest abscondi, qui est discretor cogitationum cordis? *Omnia uamque nuda & aperta sunt oculis eius, & non est ulla creatura invisibilis in conspectu eius?* Heb. 4. ac proinde, an non magna nobis indicta est probitatis necessitas, cum agamus coram oculis Iudicis cuncta cernentis?

12. Consideratio erit, formidabilis prorsus iudiciorum divinatorum abyssi; quae quidem scrupulosis non serviet, ac praesumptuosis & laxioribus conscientis admodum existet salutaris: praesertim Curatis, si qui sint, quod absit, qui dicunt & non faciunt: suos verbo, ab inferno retrahunt, ipsimet vero, peccata peccatis accumulando indices magnis

magnis passibus illuc properant. His inquam & frænum & calcar erit; frænum quod à malo retrahat, calcar quod in bonum segnes impellat: quamvis è millibus, optem nec unicum esse, cui id sit necessarium.

Frænum Peccatorum

Seu consideratio abyssi judiciorum divinatorum inscrutabilis, serviens, ut *cum metu & tremore salutem suam operentur.* ad
 Philip. .2. 12.

Age anima mea, in quiete & silentio judiciorum divinatorum circa te abyssum serio perpende. Vel Deus te cum Iacob dilexit & ad vitam æternam prædestinavit; vel cum Esau odio habuit, & post prævisa peccata tua, te reprobavit: alterutrum tibi certum est: cum verò neutrum determinatè noveris; an non pavebis? Nescis, homo, nescis utrum odio an amore, in præsentem dignus sis; utrum frumentum invehendum in cœleste horreum; an verò palea conjicienda in ignem æternum, & non pavebis? Decrevit Deus certum vitæ tuæ terminum, & fixum mortis momentum

mentum

mentum, quod præterire non poteris; & ultra quod, vitam nec ad punctum temporis extends; cum verò illud ignores; an non pavebis? Determinavit Deus numerum gratiarum, tibi concedarum, quibus si usus non fueris, earum filum præscindet, & fortè nullam obtinebis aliam in æternum; & non pavebis? Definivit Deus numerum certum peccatorum tuorum, liberè à te committendorum; quo completo, nullum aliud committes; sed certò morieris; cum verò numerum hunc ignores, an non pavebis, & vel unicum lethale peccatum prioribus addere timebis? Novit Deus per scientiam Conditionatorum si hoc vel illud officium suscipias, hunc vel illum locum adeas, te lapsum & periturum in æternum: hæc Deus scit; tu verò ignoras: & non pavebis?

Scis Curator animarum, quòd segniter hætenus pro ovibus tuis oraveris; segniter Sacramenta administraveris; segniter ad conciones te præparaveris
fruct-

fructumque magnum, aliàs referendum, fœcordiã tuã impedieris: sed nescis, an non ideo aliquib⁹ æternæ damnationis causã extiteris, & non pavebis? Scis evidenter, quòd multa peccata commiseris; num verò illa tibi remissa fuerint, ignoras; quia nescis, an vel unicum actum supernaturalem, ad remissionem peccatorum omnino necessarium, totã vitã elicueris; & non pavebis? Nescis utrum in fide, gratia, statu sis usque in finem perseveraturus; & an non tandem absconditis Diaboli callidissimi laqueis, sis capiendus, justòque Dei iudicio condemnandus; & non pavebis?

Deus in Angelis suis reperit pravitatem, columnæque cœli ceciderunt, & corruerunt in abyssum: quid fiet homini, tibi inquam, ad omne malum proclivi minimo tentationis vento, instar arundinis agitabili; & non pavebis? *Si justus vix salvabitur,* ut loquitur S. Petrus; ubi tu peccator

H

pare-

parebis? Viri innocentiam & sanctitate conspicui contremiscunt; & tu non pavebis? Hieronymus in eremo degens, lacrymis contritionis madens, saxo pectus percutiens, doctrinam, virtute & omni bonorum operum genere Ecclesiam illustrans pavet, & tubam illam supremam, *surgite mortui, venite ad iudicium* auribus suis insonantem, assidue sibi audire videtur; & tu non pavebis? Hilarion anachoreta sanctus clamat: *Egredere anima mea, egredere: Septuaginta annis servivisti Deo, & egredi times?* & tu Pastor quidem & Sacerdos; sed inter mundanos degens, & vitam illis vix dissimilem agens, non pavebis? *Job vir simplex & rectus, ac timens Deum & recedens à malo, ait c. 31. 23. semper quasi tumentes super me fluctus timui Deum, & pondus ejus ferre non potui: & tu qui toties ad malum accedis, & velut aquam iniquitatem bibis, absque pavore eris? tumentes ira Dei fluctus non pertimesces? majestatis immen-*

immen-

immensa pondus, ut festucam reputabis & non pavebis?

Time, igitur, anima mea, time Deum omnipotentem & terribilem in consiliis super Filios hominum; qui postquam occiderit, potest corpus & animam mittere in gehennam. Ut autem timeas, hæc sit crebra tua considerationis materies, illam tracta in exercitiis annuis, illam trutinam in meditationibus quotidianis, ex illa non nihil concionibus insperge diebus Dominicis & festivis; illam ut penetres; precibus & suspiriis postula à benignitate supremi numinis: atque ubi timorem servilem cordi tuo altè impresseris, ad initialem & filialem progredere, eodémque ordine illum, animabus tibi subjectis inculcare stude, tanquam initium, medium & finem sapientiæ. Timor hic triplex, crimina fugabit: nam *Timor Domini expellit peccatum*: Eccl. 1. perfectam operabitur justitiam: *qui enim sine timore est, non potest justificari.* l. c. mo-

172 *De Charitate Pastoris,*
res corrigit, virtutes inseret, servabit
innocentiam, & perpetuam tribuet
felicitatē *Beatus* siquidē *vir, qui timet*
Dominum, in mandatis ejus volet nimis:
gloria & divitia in domo ejus, & justitia
ejus manet in seculum seculi. Psal. III.

C A P U T XIII.

De Charitate Pastoris erga Deum.

I. **Q**UOD est sol inter sidera, inter
elementa ignis, aurum inter
metalla; hoc inter virtutes, est, cha-
ritas, omnium Regina. Hæc chari-
tas erga Deum, est virtus, quâ ipsum
non ob timorem pœnæ, nec ob spem
præmii; sed propter seipsum & ob
suam bonitatem diligimus: *Charitas*
ait S. Augustinus de morib. Eccles. c.
II. *Est virtus conjungens nos Deo, quâ*
ipsum diligimus, propter seipsum. Ipse
est motivum amoris: Fomes & in-
centivum ignis dilectionis est Bonum,
Deus autem est summum Bonum &
omne Bonum: Ego ostendam tibi o-
mne bonum. Exodi 33, 19. Ipse est
bonum memoriæ; quoniam est ejus
summa